

บทความแนะนำพัฒนาการลูกน้อยตามช่วงวัย 12-24 เดือน
บทความ

ลูกพูดช้า ลูกรู้ทุกอย่างแต่ลูกไม่พูด แบบนี้ผิดปกติไหม

พ.ย. 19, 2024

7 นาที

พัฒนาการด้านการพูดของเด็กเริ่มตั้งแต่แรกเกิด ด้วยการส่งเสียงร้องไห้ จากนั้นเมื่อลูกอายุได้ประมาณ 1 ขวบ ลูกจะเริ่มพูดคำง่าย ๆ ที่มีความหมายได้เป็นคำ ๆ เช่น แม่ หม่า มาม่า ป่าป๊า และเมื่อลูกอายุ 2 ขวบ จะพูดได้ 2-3 คำติดกัน แต่ถ้าลูกอายุ 2 ขวบแล้วยังพูดคำที่มีความหมายไม่ได้ ทั้งที่เข้าใจภาษาที่คุณพ่อคุณแม่ หรือคนรอบตัวพูดสื่อสารด้วย นั่นแสดงว่าอาจมีปัญหา “ลูกพูดช้า”

คำถามที่พบบ่อย

ลูกเข้าใจทุกอย่างที่เราพูดเลยคะ แต่ไม่ยอมพูดออกมาเป็นคำ แบบนี้ถือว่าพูดช้าไหมคะ?

คลิก

เป็นคำถามที่คุณพ่อคุณแม่ถามเข้ามาบ่อยที่สุดเลยคะ การที่น้องเข้าใจคำสั่งได้ดีเรียกว่า “พัฒนาการด้านความเข้าใจภาษา” ซึ่งมักจะมาก่อน “การแสดงออกทางภาษา” หรือการพูดคะ เป็นสัญญาณที่ดีว่าน้องรับรู้และประมวลผลได้ แต่โดยทั่วไปแล้ว เมื่ออายุใกล้ 2 ขวบ เราคาดหวังว่าจะได้ยินคำที่มีความหมายบ้างแล้ว หากน้องยังสื่อสารด้วยการชี้หรือทำเสียงเป็นหลัก การปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินพัฒนาการอย่างละเอียดและตรวจเช็คการได้ยินเพื่อความแน่ใจคือคำตอบที่ดีที่สุดคะ

ลูกชายอายุเกือบ 2 ขวบแล้วแต่พูดได้แค่ “แม่” กับ “หม่า” เท่านั้นคะ ควรจะรอดูก่อน หรือควรเริ่มกังวลได้แล้วคะ?

คลิก

เข้าใจความกังวลเลยคะ โดยเฉพาะเวลาที่เราเห็นเด็กคนอื่นในวัยเดียวกันเริ่มพูดเป็นประโยคแล้ว ตามเกณฑ์พัฒนาการแล้ว เด็กอายุ 2 ขวบส่วนใหญ่จะเริ่มพูดคำศัพท์ได้มากขึ้นและอาจเริ่มผสมคำ 2 คำติดกันคะ การ “รอดูก่อน” อาจทำให้เราเสียช่วงเวลาทองในการกระตุ้นพัฒนาการไปได้ ดังนั้นการที่น้องยังพูดได้เพียงไม่กี่คำถือเป็นสัญญาณที่ดีที่จะพาน้องไปพบกุมารแพทย์ด้านพัฒนาการเพื่อประเมินอย่างเป็นทางการ และรับคำแนะนำในการกระตุ้นการพูดที่เหมาะสมกับน้องโดยเฉพาะคะ

เราให้ลูกดูคลิปสอนภาษาสำหรับเด็กเยอะมากเลยคะ แต่ทำไมลูกก็ยังพูดช้าอยู่ดีคะ?

คลิก

เป็นความเข้าใจที่พบได้บ่อยมากเลยคะว่าสื่อการสอนจะช่วยให้เด็กพูดได้ แต่จริงๆ แล้วหัวใจของการเรียนรู้ภาษาคือ "การโต้ตอบแบบสองทาง" ค่ะ การดูหน้าจอเป็นการสื่อสารทางเดียวที่เด็กเป็นเพียงผู้รับ แต่ไม่ได้ฝึกการออกเสียงหรือการมีปฏิสัมพันธ์กลับไป การพูดคุย การเล่น และการอ่านนิทานกับคนจริงๆ จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการกระตุ้นการพูดค่ะ แต่หากคุณแม่ได้ลองลดหน้าจอและเพิ่มการเล่นแล้วยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลง การปรึกษาแพทย์เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งคะ

สรุป

- ลูกพูดช้า (Delayed speech) หมายถึงภาวะที่มีพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษาในการพูดสื่อสารล่าช้าไม่เป็นไปตามช่วงวัย
- ลูกอายุ 2 ขวบ หากยังไม่สามารถพูดคำที่มีความหมายได้ หรือพูดได้แค่คำเดียว หรือพูดสื่อสารกับพ่อแม่ และคนรอบข้างไม่ได้ถือว่าผิดปกติ
- ลูกพูดช้า อาจมีสาเหตุมาจาก พันธุกรรม โรคออทิสติก ประสาทหูพิการ และการมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา

เลือกอ่านตามหัวข้อ

- สาเหตุที่ทำให้ลูกพูดช้า มีอะไรบ้าง
- ลูกพูดช้าแค่ไหน ถึงเรียกว่าผิดปกติ
- ลูกไม่พูด ส่งผลกับพัฒนาการของลูกอย่างไร
- 4 พฤติกรรมเสียงที่ทำให้ลูกพูดช้า มีอะไรบ้าง
- ลูกอยู่หน้าจอมากเกินไป ทำให้พูดช้าได้จริงไหม
- วิธีกระตุ้นให้ลูกพูด โดยไม่ต้องบังคับ
- สภาพแวดล้อมแบบไหนทำให้ลูกพูดช้า
- บ้านที่มีลูกพูดช้าควรทำกิจกรรมอะไรบ้าง

ลูกพูดช้า (Delayed speech) คือภาวะที่มีพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษาในการพูดสื่อสารล่าช้าไม่เป็นไปตามช่วงวัยของเด็ก ลูกพูดช้าเป็นเรื่องที่ทำให้คุณพ่อคุณแม่ในหลายครอบครัวที่กำลังเจอกับปัญหานี้กังวลใจกันอยู่ไม่น้อย และต้องการคำแนะนำในการแก้ไข บทความนี้จะพาไปไขข้อข้องใจเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ “ลูกพูดช้า ไม่ยอมพูด” รวมถึงวิธีกระตุ้นให้ลูกพูด ช่วยพัฒนาการด้านภาษาให้ลูกน้อยพูดคุยได้อย่างสมพัฒนาการตามช่วงวัย

สาเหตุที่ทำให้ลูกพูดช้า มีอะไรบ้าง

ทำไมลูกพูดช้ากว่าเพื่อน เป็นคำถามที่พ่อแม่เป็นกังวลใจเมื่อพบว่าลูกน้อยของตนเองพัฒนาการทางด้านภาษาช้ากว่าเด็กวัยเดียวกัน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ลูกพูดช้าเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย เช่น

1. **พันธุกรรม:** ลูกพูดช้าเนื่องจากปัจจัยทางพันธุกรรม ที่มีคนในครอบครัว มีประวัติพูดช้า หรือออทิสติก
2. **โรคออทิสติก:** ออทิสติกในเด็ก จากเกิดความบกพร่องด้านการสื่อสารสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ไม่เข้าใจคำสั่ง ความรู้สึกไวหรือช้าจนเกินไป ส่งเสียงหรือพูดไม่เป็นภาษา มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ รวมถึงมีปัญหาต่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้ารอบตัว
3. **หูพิการ:** เพราะมีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากประสาทหูพิการ ส่งผลให้ไม่สามารถเรียนรู้ภาษาและการพูดจากการได้ยินเสียง และอาจมีปัญหาทางด้านอารมณ์ด้วย เนื่องจากไม่สามารถบอกความต้องการของตัวเองได้
4. **ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา:** มีพัฒนาการด้านภาษาที่ล่าช้า เนื่องจากมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 70 และมีปัญหาด้านอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ลูกพูดช้าแค่ไหน ถึงเรียกว่าผิดปกติ

ลูกพูดช้า ให้สังเกตตอนที่ลูกเริ่มอายุเข้า 2 ขวบ หากยังไม่สามารถพูดคำที่มีความหมายได้ พูดได้แค่คำเดียว หรือสื่อสารกับพ่อแม่และคนรอบข้างไม่ได้ถือว่าผิดปกติ เพราะพัฒนาการด้านภาษาของลูกจะเริ่มต้นพัฒนามาตั้งแต่แรกเกิด ที่สื่อสารด้วยเสียงร้องไห้ เสียงอ้อแอ้ และมีพัฒนาการเรื่อยมาจนสามารถที่จะพูดเป็นคำพูดได้ตอนอายุประมาณ 1 ขวบ และจะเริ่มพูดเป็นคำที่มีความหมาย 2 คำติดกันได้ตอนอายุประมาณ 2 ขวบ จากนั้นเมื่ออายุลูกได้ 3-4 ขวบ ก็จะสามารถพูดได้เป็นประโยคที่ยาวขึ้น หากสังเกตพบว่าลูกไม่สามารถสื่อสารได้ตามช่วงวัย แนะนำให้รีบพาลูกไปพบกุมารแพทย์เพื่อประเมินพัฒนาการโดยเร็ว

ลูกไม่พูด ส่งผลกับพัฒนาการของลูกอย่างไร

ลูกไม่พูด อาจเพราะไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง หากลูกไม่ได้เล่นตามช่วงวัยกับผู้อื่น จะทำให้ไม่รู้ว่าจะต้องมีปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารกับเพื่อน หรือคนรอบข้างยังไง และยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทุกด้านของลูกที่อาจไม่เป็นตามช่วงวัย เด็กในช่วงอายุ 0-7 ขวบ พ่อแม่ควรส่งเสริมให้ลูกได้เล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน เพราะจะทำให้ลูกเกิดการเรียนรู้ที่จะสื่อสาร และตอบสนองได้

4 พฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้ลูกพูดช้า มีอะไรบ้าง

ลูกพูดช้า นอกจากพันธุกรรม โรคออทิสติก หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้ลูกไม่พูด พูดช้า ก็อาจมาจากพฤติกรรมเหล่านี้ ที่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาให้กับลูก จนอาจทำให้ลูกพูดช้าได้

เช่นกัน

1. **เลี้ยงลูกด้วยหน้าจอ:** ให้ลูกดูทีวี เล่นมือถือ เล่นแท็บเล็ต ทำให้เด็กติดโทรศัพท์และติดทีวีมากเกินไปและทำให้พัฒนาการด้านภาษาไม่พัฒนา เพราะเป็นการสื่อสารทางเดียว
2. **ไม่ได้ทำกิจกรรมตามวัย:** ให้ลูกเล่นคนเดียว โดยที่พ่อแม่ไม่มีเวลาเล่นหรือทำกิจกรรมตามวัยกับลูกมากเท่าที่ควร ส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษา เนื่องจากลูกไม่มีคลังคำศัพท์มากพอที่จะพูดสื่อสาร
3. **ตอบสนองลูกก่อน:** พ่อแม่รู้ใจลูกมากทุกอย่าง มักจะทำอะไรให้ลูกก่อน ลูกจึงไม่ได้พูดสื่อสารถึงความต้องการของตัวเองว่าต้องการอะไร ส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษา เนื่องจากลูกขาดโอกาสในการกระตุ้นทักษะทางภาษา
4. **พูดสื่อสารไม่เหมาะกับช่วงวัยลูก:** พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง พูดสื่อสารกับลูกมีการใช้ประโยคที่ยากหรือยาว และพูดเร็วมาก ไม่เหมาะกับพัฒนาการของลูกที่จะเรียนรู้หรือเข้าใจได้

ลูกอยู่หน้าจอมากเกินไป ทำให้พูดช้าได้จริงไหม

ในเด็กที่อายุน้อยกว่า 2 ขวบ ไม่แนะนำให้พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง หยิบยื่นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การเล่นเกม มือถือ แท็บเล็ต หรือดูทีวี เพราะจะส่งผลเสียต่อพัฒนาการทางด้านภาษา เนื่องจากเป็นการสื่อสารทางเดียว ทำให้ลูกขาดการพูดคุยสื่อสารกับพ่อแม่ จึงทำให้เกิดปัญหาลูกพูดช้าขึ้นได้

วิธีกระตุ้นให้ลูกพูด โดยไม่ต้องบังคับ

หากไม่ยอกให้ลูกพูดซ้ำ พ่อแม่ควรดูแลลูกอย่างใกล้ชิด ให้ความรักและความใส่ใจเต็มที่ ไม่ปล่อยให้ลูกเล่นหรืออยู่คนเดียว และควรกระตุ้นให้ลูกพูดโดยไม่รู้สึกรว่าถูกบังคับ ด้วยวิธีต่อไปนี้

- พูดคุยกับลูกบ่อย ๆ: ใช้คำถามสั้น ๆ เข้าใจง่าย เพื่อให้ลูกโต้ตอบ เมื่อได้คำตอบแล้ว ควรชื่นชมลูกเพื่อเสริมกำลังใจ
- ทำกิจกรรมร่วมกัน: เช่น อ่านนิทานหรือเล่าเรื่อง ช่วยกระตุ้นการพูดและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน

สภาพแวดล้อมแบบไหนทำให้ลูกพูดช้า

ลูกพูดช้า ส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมของการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่ไม่ได้ให้การดูแลเอาใจใส่อย่างเหมาะสม ปล่อยให้ลูกอยู่ตามลำพัง ไม่สนใจลูกจนขาดปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ หรือให้ลูกเล่นหน้าจอมากเกินไป ไม่มีการส่งเสริมพัฒนาการตามวัยให้กับเด็ก

บ้านที่มีลูกพูดช้าควรทำกิจกรรมอะไรบ้าง

หากลูกพูดช้า คุณพ่อคุณแม่สามารถกระตุ้นให้ลูกมีพัฒนาการด้านภาษาที่ดีขึ้นได้ ด้วยการทำกิจกรรมสนุก ๆ ที่ช่วยเพิ่มคลังคำศัพท์ให้ลูก เพื่อใช้ในการพูดสื่อสาร ได้แก่

- อ่านนิทานให้ลูกฟัง
- ดูหนังสือภาพ สอนลูกพูดจากภาพที่เห็นว่าเป็นอะไร
- เล่นบัตรคำกับลูก ให้ลูกได้จดจำ
- สร้างจินตนาการ ด้วยการเล่านิทานสมมติกับลูก
- ชวนลูกร้องเพลงด้วยกัน

เด็กแต่ละคนอาจมีพัฒนาการการพูดที่แตกต่างกัน เด็กวัยเดียวกันบางคนพูดแล้ว แต่บางคนอาจยังไม่พูด หรือพูดได้น้อย ดังนั้น การสังเกตพัฒนาการลูกอย่างใกล้ชิด ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และการเอาใจใส่ ไม่ปล่อยให้ลูกเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งหากพบว่าลูกมีความผิดปกติในการพูดสื่อสารตามวัย ควรรีบพาลูกไปพบกุมารแพทย์พัฒนาการเด็ก เพื่อวินิจฉัยหาสาเหตุและแนวทางในการรักษากระตุ้นพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมให้กับลูกน้อย

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีส่วนช่วยในการเจริญเติบโตและการทำงานของสมอง เพราะนมแม่อุดมไปด้วยสารอาหารกว่า 200 ชนิด รวมไปถึงสารอาหารที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมองและระบบประสาท เช่น ดีเอชเอ (DHA), เออาร์เอ (ARA), โคลีน (Choline), แกงกลีโอไซด์ (Gangliosides), โอเมก้า 3,6,9 (Omega 3,6,9), ไอโอดีน (Iodine), ธาตุเหล็ก (Iron), ลูทีน (Lutein) และ วิตามินบีต่างๆ (Vitamin B) รวมไปถึง แอลฟาแล็ค สฟิงโกไมอีลิน (Alphalac Sphingomyelin) มีส่วนช่วยสร้างสารสื่อประสาทและปลอกไมอีลิน ส่งผลให้การส่งสัญญาณประสาทในสมองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น จึงเป็นรากฐานสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านการพูด การสื่อสาร และการเรียนรู้ในอนาคต

นอกจากนี้ การกระตุ้นผ่าน “การเล่น” อย่างมีคุณภาพก็มีบทบาทสำคัญไม่น้อย โปรแกรม “PlayBrain ยิ่งเล่น สมองยิ่งแล่น” ได้รับการออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะสมองลูกน้อยตามช่วงวัย ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ การจดจำ การควบคุมตนเอง และการแก้ปัญหา ผ่านกิจกรรมที่สนุกและเหมาะสม ช่วยเสริมสร้างรากฐานการสื่อสารและการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เป็นการเตรียมความพร้อมให้ลูกมีทั้งความสุข ความมั่นใจ และก้าวต่อไปในอนาคตได้อย่างมั่นคง

บทความแนะนำสำหรับพัฒนาการลูกน้อย

- โปรแกรม Baby Development เข้าใจพัฒนาการลูกน้อยแต่ละช่วงวัยเพื่อการเตรียมพร้อมของคุณแม่
- โปรแกรม PlayBrain ยิ่งเล่น สมอยิ่งเล่น โปรแกรมพัฒนาทักษะสมองลูกน้อยให้ตรงตามช่วงวัย ออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญสมองระดับโลก
- พัฒนาการเด็ก 1 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 2 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 3 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 4 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 5 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 6 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 7 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 8 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 9 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 10 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 11 เดือน พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก
- พัฒนาการเด็ก 1 ขวบ พร้อมวิธีเสริมพัฒนาการลูก

อ้างอิง:

1. ทำไงดี? ลูกพูดช้า...ไม่ยอมพูด, โรงพยาบาลพญาไท
2. เด็กพูดช้า...แค่นี้ถึงเรียกว่าผิดปกติ, โรงพยาบาลพญาไท
3. พ่อแม่รับมืออย่างไร เมื่อลูกพูดช้า, โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
4. รู้จักปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ลูกพูดช้า, โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
5. เมื่อลูกพูดช้า....., โรงพยาบาลสินแพทย์
6. เมื่อลูกพูดช้า หรือไม่ยอมพูด คุณพ่อคุณแม่ควรทำอย่างไรดี?, โรงพยาบาลพญาไท
7. ปัญหาเด็กพูดช้า เรื่องที่พ่อแม่ไม่ควรมองข้าม, คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
8. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กับพัฒนาการของสมอง, มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

อ้างอิง ณ วันที่ 9 สิงหาคม 2567

แชร์ตอนนี้